

Міністерство освіти і науки України

ВІСНИК

*Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна*

№1100

Харків-2014

ISSN 2075-5457

Міністерство освіти і науки України

ВІСНИК

*Харківського національного
університету імені В.Н.Каразіна*

№1100

серія «Біологія»

Випуск 20

*(спеціальний випуск, присвячений 100-річчю утворення
Сіверсько-Донецької біологічної станції імені професора В.М.Арнольді)*

THE JOURNAL

*of V.N.Karazin Kharkiv
National University*

№1100

series «Biology»

Issue 20

(special issue dedicated to the centenary of professor V.M.Arnoldi Seversky Donets Biological Station)

Харків-2014

Вісник, серія «Біологія» є збірником наукових праць, який містить результати досліджень та оглядові статті з біології, зокрема з біохімії та генетики, зоології та ботаніки, фізіології тварин і рослин, мікології, мікробіології, ґрунтознавства, кріобіології та ін., а також матеріали про події наукового життя та описання оригінальних методів і приладів у галузі біології.

Вісник є фаховим виданням України та включений до Thomson Scientific Master Journal List.

Збірник призначений для викладачів, наукових співробітників, аспірантів і студентів, які спеціалізуються у відповідних або суміжних галузях науки.

Затверджено до друку рішенням

Вченої ради Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна
(протокол №5 від 28.04.2014).

Редакційна колегія:

Є.Е.Перський – головний редактор, д.б.н., професор кафедри біохімії, Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна

Л.І.Воробйова – заступник головного редактора, к.б.н., професор кафедри генетики і цитології, Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна

Члени редакційної колегії:

Л.О.Атраментова – д.б.н., професор кафедри генетики і цитології, Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна

Н.О.Бабенко – д.б.н., зав. відділом фізіології онтогенезу НДІ біології, Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна

Н.В.Багацька – д.б.н., професор кафедри генетики і цитології, Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна

В.А.Бондаренко – д.б.н., професор кафедри фізіології тварин і людини, Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна

Т.В.Догадіна – д.б.н., професор кафедри ботаніки, Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна

В.В.Жмурко – д.б.н., професор кафедри фізіології та біохімії рослин, Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна

П.А.Каліман – д.б.н., професор кафедри біохімії, Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна

О.О.Нікольський – д.б.н., професор кафедри системної екології екологічного факультету, Російський університет дружби народів (Росія)

Gregory F. Oxenkrug – PhD, MD, professor, Tufts University School of Medicine, Tufts Medical Center (США)

В.А.Токарський – д.б.н., професор кафедри зоології та екології тварин, Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна

О.В.Брандлер – к.б.н., старший науковий співробітник, Інститут біології розвитку РАН (Росія)

Frederic Marion-Poll – PhD in Biology, senior professor of entomology, AgroParisTech, National Institute of Agronomical Research (Франція)

В.В.Навроцька – к.б.н., старший науковий співробітник кафедри генетики і цитології, Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна, відповідальний секретар

N.I.Ronkina – PhD in Biology, scientific researcher, Hannover Medical School (Німеччина)

А.Ю.Утєвський – к.б.н., доцент кафедри зоології та екології, Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна

Адреса редакції:

біологічний факультет,

Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна,

майдан Свободи, 4, Харків, Україна, 61022

тел. +38 /057/ 707-55-71

<http://seriesbiology.univer.kharkov.ua>

e-mail: seriesbiology@ukr.net

Статті пройшли внутрішнє та зовнішнє рецензування.

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ №11825–696 ПП від 04.10.2006

© Харківський національний університет
імені В.Н.Каразіна, оформлення, 2014

ЗМІСТ *** CONTENT

К 100-летию биологической станции имени профессора Владимира Митрофановича Арнольди	7
---	---

*** ГЕНЕТИКА, СЕЛЕКЦІЯ, ІНТРОДУКЦІЯ *** GENETICS, SELECTION, INTRODUCTION ***

Бойко Н.С. Сезонний розвиток інтродукційних популяцій тисів (<i>Taxus L.</i>) в умовах Державного дендрологічного парку «Олександрія».....	17
Герман Е.Ю., Долгова Т.А. Исследования по цитофизиологии и радиационной генетике растений на биостанции Харьковского национального университета имени В.Н.Каразина.....	22
Гревцова Г.Т., Калашнікова Л.В. Морфологічні особливості плодів та насіння рідкісних видів деревних рослин в умовах дендропарку «Олександрія» НАН України.....	29
Костенко В.В., Филипченко Н.С., Григорьев Д.С., Воробьёва Л.И. Влияние пигментных мутаций пород тутового шелкопряда на некоторые поведенческие признаки.....	36
Котюк Л.А. Вплив строків посіву на продуктивність <i>Dracoscephalum moldavica</i> при інтродукції в умовах Житомирського Полісся.....	41
Куликова О.В., Заморев В.В., Кучеров В.А., Радионов Д.Б. Генетическая структура бычка-кругляка <i>Neogobius melanostomus</i> (Pallas) в водоемах Одесского региона.....	47
Присталов А.И., Бондарь И.Н., Полулях А.А., Лиховской В.В. Виноградарство Слобожанщины: история, проблемы, перспективы создания и сохранения коллекций.....	53
Ревунова Л.Г., Рахметов Д.Б. Біолого-морфологічні особливості інтродукованих газонних трав в умовах Національного ботанічного саду ім. М.М.Гришка НАН України.....	61

*** МІКОЛОГІЯ *** MYCOLOGY ***

Маланюк В.Б. Видове різноманіття та екологічні особливості агарикоїдних і болетоїдних базидіоміцетів лісових фітоценозів Галицького національного природного парку.....	69
Пірко Н.М., Новожилов Д.О., Дорошкевич Н.В., Краснопорова О.Є., Галкіна В.С., Пірко Я.В. RAPD-аналіз природних ізолятів гриба <i>Pleurotus ostreatus</i> (Jacq.: Fr.) Kummer.....	76

*** ЗООЛОГІЯ ТА ЕКОЛОГІЯ *** ZOOLOGY AND ECOLOGY ***

Атемасова Т.А., Атемасов А.А., Девятко Т.Н. Особенности гнездования мухоловки-белошейки (<i>Ficedula albicollis</i> Temn., 1815) у южных границ лесостепи.....	81
---	----

Баник М.В., Коршунов А.В. Наземные позвоночные украинской части бассейна Северского Донца: современное состояние, тенденции изменения численности и проблемы охраны.....	91
Брусенцова Н.А. Норные системы барсуков (<i>Meles meles</i> L.) на территории Национального природного парка «Гомольшанские леса».....	104
Веденина В.Ю. Изменчивость акустических сигналов в гибридной зоне между близкородственными видами саранчовых из группы <i>Chorthippus albomarginatus</i> (Orthoptera, Gomphocerinae).....	112
Гончаров Г.Л. Іхтіоценоз піщаних мілководь Сіверського Дінця у районі біологічної станції Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна	122
Домнич А.В. Изменение численности и средообразующая деятельность диких копытных на территории заповедника в период восстановления о. Хортица.....	129
Заморова М.П., Заморев В.В. Живлення ляща <i>Abramis brama</i> в придунайських озерах Ялпуг Кугурлуй.....	138
Лоза И.М., Дидур О.А., Кульбачко Ю.Л., Безроднова О.В. Влияние трофо-метаболической деятельности дождевых червей (Lumbricidae) на рН-буферную способность рекультивированных почв в условиях степной зоны юго-востока Украины.....	146
Meleshko O.V., Korshunov O.V., Shabanov D.A. The study of three hemiclinal population systems of <i>Pelophylax esculentus</i> complex from the Seversko-Donetskiy center of green frogs' diversity.....	153
Некрасова О.Д., Титар В.М. Многолетняя и сезонная динамика численности инвазийного вида <i>Harmonia axyridis</i> (Coleoptera, Coccinellidae) на территории Украины.....	159
Рибка К.М. Часові зміни малакофауни північно-західної частини Малого Полісся (кінець XIX – початок XXI ст.).....	163
Сергеев М.Е. «Путиловский лес» в сохранении богатства и разнообразия населения жуков-листоедов (Coleoptera, Chrysomelidae) г. Донецк	169
Снигирева А.А., Теренько Л.М., Теренько Г.В. Бентосные свободноживущие флагелляты (Protista) песчаного побережья Одесского залива (Черное море).....	174
Терехова В.В., Сальницкая М.А. Аннотированный список видов жуков-короедов (Coleoptera: Curculionidae: Scolytinae) лесостепной зоны Левобережной Украины.....	180
Токарский В.А., Савченко Г.А., Ронкин В.И. Этологические наблюдения за степными сурками на биологической станции ХНУ.....	198
Усова Е.Е. Возраст и скорость роста зеленых лягушек (<i>Pelophylax esculentus</i> complex) Нижнего Добрицкого пруда (Змиевский район Харьковской области).....	204
Яковенко В.А., Чемерская К.А. Продуктивность зоопланктона придунайских озер Кагул и Котлабух.....	213

*** БОТАНІКА ТА ЕКОЛОГІЯ РОСЛИН *** BOTANY AND PLANT ECOLOGY ***

Асадуллина Г.Р., Шкундина Ф.Б. Анализ динамики показателей фитопланктона рек на территории г. Стерлитамак.....	218
Безроднова О.В. Биоразнообразие растительных сообществ Национального природного парка «Гомольшанские леса».....	222
Василюк О.В. Консервація деградованих земель та формування екомережі: правовий аспект...	229
Волошина Н.О. Порівняльний аналіз флори озер долини Самари в районі Присамарського біосферного стаціонару.....	235
Горбулин О.С. Эколого-биологические характеристики представителей Ulotrichales, Oedogoniales, Cladophorales континентальных водоемов Украины.....	242
Гревцова Г.Т., Драбинюк Г.В., Кубінський М.С., Солоденко А.Є., Михайлова І.С. Сучасний стан популяцій кизильників в умовах <i>in situ</i> в Україні.....	250
Davydov D.A., Daciuk V.V., Vynokurov D.S. New localities of rare plant species in Volyn region (Ukraine).....	258
Дмитраш І.І., Шумська Н.В. Динаміка демографічних показників популяцій деяких видів родини Orchidaceae у Галицькому національному природному парку.....	265
Догадіна Т.В., Безроднова О.В. Регіональна екомережа Харківщини – особливості структурної організації та напрямки оптимізації.....	272
Дойко Н.М. Флора лучно-степових фітоценозів дендрологічного парку «Олександрія» НАН України.....	281
Заименко Н.В., Павлюченко Н.А., Элланская Н.Э., Харитоновна И.П. Влияние засухи на аллелопатические, биохимические, микробиологические свойства системы растения-почва-микроорганизмы.....	286
Kazarinova G.O. Geographical analysis of higher aquatic flora of Seversky Donets valley	295
Karmyzova L. Ecological study of invasive <i>Amorpha fruticosa</i> L. at research biological stations within Steppe zone, Ukraine	300
Кирильчук К.С. Популяційна структура <i>Medicago falcata</i> L. на заплавах луках Лісостепової зони в умовах пасовищних та сінокісних навантажень	305
Komaristaya V.P., Rudas A.A., Tatischeva N.M., Tatischev E.V., Rudas A.N. Ecological peculiarities of natural populations of hyperhalobe microalga <i>Dunaliella salina</i> Teod. in solar salt work ponds of the South of Ukraine and Russia.....	315
Конограй В.А., Білоножко В.Я. Особливості та основні напрями динаміки рослинності території Кременчуцького водосховища р. Дніпро.....	324

Куатбаев А.Т., Дуйсенбеков С.Л., Таирова С.К., Калдыбеккызы Г. Общая характеристика и классификация природных кормовых угодий Байкадамского сельского округа Жамбылской области.....	330
Кучер О.О., Гузь Г.В. До методики картування видів флори Старобільського злаково-лучного степу.....	335
Лисогор Л.П. Фітоіндикаційна характеристика екологічних параметрів різновікових перелогів Правобережного степового Придніпров'я.....	339
Назаренко Н.М. Еколого-ценотична структура пристінних лісів Присамар'я Дніпровського.....	345
Нужина Н.В., Ткачук О.О., Зуєва О.А. Особливості адаптації шипшин до несприятливих умов середовища.....	353
Рокитянский А.Б., Гамуля Ю.Г. История изучения и структурный анализ высшей водной и прибрежно-водной флоры Харьковской области.....	358
Скакальська О.І., Скоропляс І.О. Сучасний стан ценопопуляцій <i>Pinguicula vulgaris</i> L. в межах території Буцанського ботанічного заказника.....	367
Khalaim O., Vyshenska I. Dynamics of gross productivity and respiration of grasslands in south-eastern Crimea under altered precipitation.....	371
Чорна Г.А. Репродуктивна біологія інвазійних видів вищої водної флори.....	377
Чуй О.В. Фенологічний ритм розвитку та динаміка ростових процесів <i>Pulsatilla grandis</i> Wend. в екологічних умовах Західного Поділля.....	381
Шиндер О.І., Неграш Ю.М. Поширення і умови зростання <i>Scopolia carniolica</i> (околиці м. Вінниця, Східне Поділля).....	387
Шкундина Ф.Б., Шахринова Н.В. Фитопланктон озера Узить в районі біологічної станції Бирського філіала ФГБОУ ВПО Башкирский государственный университет.....	393

*** ІНФОРМАЦІЯ *** INFORMATION ***

Правила для авторів	397
---------------------------	-----